

การนำนโยบายที่ดินแห่งชาติไปปฏิบัติ ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม จังหวัดอุทัยธานี

Land Policy Implementation in Agricultural Land Reform Area of Uthai Thani Province

มานพ วุฒิกร¹

Manop Wutthigorn

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายที่ดินแห่งชาติไปปฏิบัติ ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จังหวัดอุทัยธานี 2) เพื่อศึกษาการนำนโยบายที่ดินแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จังหวัดอุทัยธานี การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัย โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 174 ตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ต.ระบำ และ ต.ลานสัก อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี ที่ผ่านการพิจารณาได้รับสิทธิในที่ดินจากนโยบายนี้ สถิติที่ใช้ในการศึกษา

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยสาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสหสัมพันธ์เพียร์สัน สมการถดถอยพหุ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านสมรรถนะหน่วยงาน(X2) ปัจจัยด้านการควบคุม (X3) ปัจจัยด้านความร่วมมือ(X4) และ ปัจจัยด้านกลุ่มเป้าหมาย(X5) มีผลเชิงบวกต่อการนำนโยบายที่ดินแห่งชาติไปปฏิบัติ ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จังหวัดอุทัยธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ ปัจจัยด้านวัตถุประสงค์ของนโยบาย(X1) ปัจจัยด้านสมรรถนะหน่วยงาน(X2) ปัจจัยด้านความร่วมมือ(X4) ปัจจัยด้านกลุ่มเป้าหมาย(X5) สามารถร่วมกันพยากรณ์การนำนโยบายที่ดินแห่งชาติไปปฏิบัติ ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จังหวัดอุทัยธานี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การนำนโยบายไปปฏิบัติ เขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จังหวัดอุทัยธานี

Abstract

The purpose of this study was to study factors affecting land policy implementation in agricultural land reform area of Uthai Thani province, and land policy implementation in agricultural land reform area of Uthai Thani province. The sample of the study were 174 people living in land reform area in Rabum and Lansak Subdistricts, Lansak District, Uthai Thani Province and granted land rights from the policy. The statistics for data analysis were percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation, and multiple regression equation. The

research found that independent factors, composing of organization competency factor (X2), control factor(X3), coordination factor (X4), and target group factor (X5) had positive correlation with land policy implementation in agricultural land reform area of Uthai Thani province at statistical level of .01, and policy objective factor (X1), organization competency factor (X2), coordination factor (X4), and target group factor (X5) could predict land policy implementation in agricultural land reform area of Uthai Thani province at statistical level of .01.

Keywords: policy implementation , agricultural land reform area, Uthai Thani Province

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันการจัดการทรัพยากรที่ดินของรัฐ ขาดระบบและแนวทางที่มีประสิทธิภาพ เป็นผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรมในการเข้าถึงทรัพยากรที่ดิน และส่งผลให้เกิดปัญหาการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ตามมา จากเหตุการณ์ดังกล่าว ทำให้มีประชาชนบางส่วนที่ต้องการพื้นที่ทำกินและนำไปสู่ปัญหาการบุกรุกเพื่อทำกินในที่ดินของรัฐ ซึ่งเป็นปัญหาที่รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยพยายามช่วยเหลือประชาชน และนำไปสู่การกำหนดเป็นนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. 2557พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แลงต่อสภานิติบัญญัติ วันศุกร์ที่ 12 กันยายน 2557 มีนโยบายที่จะดำเนินการบริหารราชการ แผ่นดิน ทั้งหมด 11

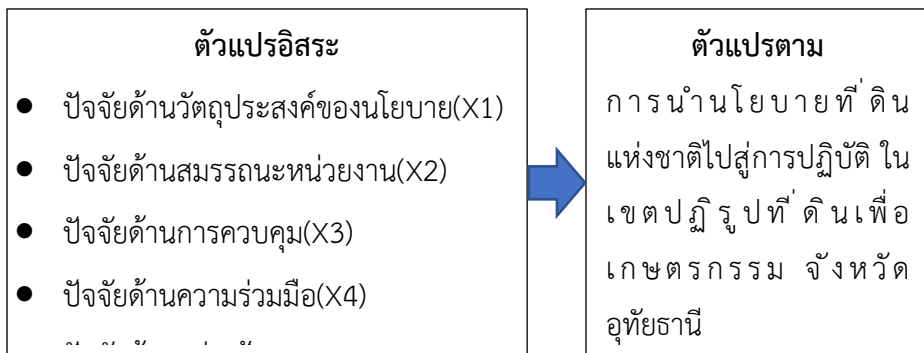
ด้าน หนึ่ง ใน นั้น คือ การลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ แก้ปัญหาการไร้ที่ดินทำกินของเกษตรกรและการรुक้าเขตป่าสงวน โดยการกระจายสิทธิการถือครองให้แก่ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่ไม่ได้รูก้า และออกมาตรการป้องกันการเปลี่ยนมือไปอยู่ในครอบครองของผู้ที่มีใช้เกษตรกร แก้ไขปัญหาเขตที่ดินทับซ้อนและแนวเขตพื้นที่ป่าไม่ชัดเจน อันก่อให้เกิดข้อขัดแย้งระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐ และมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2558 รัฐบาลได้อนุมัติในหลักการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาลในลักษณะแปลงรวม โดยมีให้กรรมสิทธิ์ แต่อนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐเป็นกลุ่มหรือชุมชนตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติกำหนดในรูปแบบสหกรณ์ หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสม และดำเนินการจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าสงวนแห่งชาติ โดยการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนในพื้นที่ เขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) จากการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินให้กับราษฎรดังกล่าวมีประเด็นที่น่าสนใจในเชิงนโยบายสาธารณะและสามารถนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้ในเชิงนโยบาย ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายที่ดินแห่งชาติไปปฏิบัติ ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม ในจ.อุทัยธานี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายที่ดินแห่งชาติไปปฏิบัติ ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จังหวัดอุทัยธานี
- 2) เพื่อศึกษาการนำนโยบายที่ดินแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จังหวัดอุทัยธานี

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติและการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการศึกษาพัฒนากรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ที่มา ผู้วิจัย

สมมติฐานในการวิจัย ประกอบด้วย

1. ปัจจัยด้านวัตถุประสงค์ของนโยบาย(X1) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการนำนโยบายที่ดินแห่งชาติไปปฏิบัติ ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จังหวัดอุทัยธานี
2. ปัจจัยด้านสมรรถนะหน่วยงาน(X2) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการนำนโยบายที่ดินแห่งชาติไปปฏิบัติ ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จังหวัดอุทัยธานี
3. ปัจจัยด้านการควบคุม(X3) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการนำนโยบายที่ดินแห่งชาติไปปฏิบัติ ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จังหวัดอุทัยธานี

4. ปัจจัยด้านความร่วมมือ(X4) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการนํานโยบายที่ดินแห่งชาติไปปฏิบัติ ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จังหวัดอุทัยธานี

5. ปัจจัยด้านกลุ่มเป้าหมาย(X5) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการนํานโยบายที่ดินแห่งชาติไปปฏิบัติ ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จังหวัดอุทัยธานี

6. ปัจจัยด้านวัตถุประสงค์ของนโยบาย(X1) ปัจจัยด้านสมรรถนะหน่วยงาน (X2) ปัจจัยด้านการควบคุม(X3) ปัจจัยด้านความร่วมมือ(X4) และ ปัจจัยด้านกลุ่มเป้าหมาย(X5) สามารถร่วมกันพยากรณ์การนํานโยบายที่ดินแห่งชาติไปปฏิบัติ ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จังหวัดอุทัยธานี

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการตรวจสอบความเชื่อมั่นด้วยวิธีการของ Cronbach (1990) โดยพิจารณา ค่าความเชื่อมั่นที่ .70 แบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบแล้วจะนำมาเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ต.ระบำ และ ต.ลานสัก อ. ลานสัก จ.อุทัยธานี ที่ผ่านการพิจารณาได้รับสิทธิในที่ดินจากนโยบายนี้ จำนวน 174 ตัวอย่าง โดยเก็บข้อมูลในช่วง พฤษภาคม 2561 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สหสัมพันธ์เพียร์สัน และ การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุ

สรุปผลการวิเคราะห์

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ปัจจัยที่ส่งมีต่อการนำนโยบายที่ดินแห่งชาติไปปฏิบัติ ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม จ.อุทัยธานี ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อปัจจัยดังกล่าว โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า มีค่าระดับอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก โดยที่ปัจจัยด้านความร่วมมือ มีค่าสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.33$) รองลงมา คือ ปัจจัยด้านวัตถุประสงค์ของนโยบาย อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.18$) ปัจจัยด้านการควบคุมอยู่ในระดับมาก $\bar{x} = 3.95$) ปัจจัยด้านสมรรถนะหน่วยงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.90$) และปัจจัยด้านกลุ่มเป้าหมายมีค่าต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.60$) ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านวัตถุประสงค์ของนโยบายมีผลเชิงบวกต่อการนำนโยบายที่ดินแห่งชาติไปปฏิบัติ ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม จ.อุทัยธานี ที่ระดับ .140 โดยค่า Significance เท่ากับ .065 แสดงว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 อันเป็นการปฏิเสธสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านสมรรถนะหน่วยงานมีผลเชิงบวกต่อการนำนโยบายที่ดินแห่งชาติไปปฏิบัติ ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม จ.อุทัยธานี ที่ระดับ .382 โดยค่า Significance เท่ากับ .00 แสดงว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 อันเป็นการยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยด้านการควบคุมมีผลเชิงบวกต่อการนำนโยบายที่ดินแห่งชาติไปปฏิบัติ ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม จ.อุทัยธานี ที่ระดับ .223

โดยค่า Significance เท่ากับ .003 แสดงว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01อันเป็นการยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 4 ปัจจัยด้านความร่วมมือมีผลเชิงบวกต่อการนำนโยบายที่ดินแห่งชาติไปปฏิบัติ ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม จ.อุทัยธานี ที่ระดับ .367 โดยค่า Significance เท่ากับ .000 แสดงว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01อันเป็นการยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 5 ปัจจัยด้านกลุ่มเป้าหมายมีผลเชิงบวกต่อการนำนโยบายที่ดินแห่งชาติไปปฏิบัติ ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม จ.อุทัยธานี ที่ระดับ .328 โดยค่า Significance เท่ากับ .00 แสดงว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01อันเป็นการยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 6 ปัจจัยด้านวัตถุประสงค์ของนโยบาย(X1) ปัจจัยด้านสมรรถนะหน่วยงาน(X2) ปัจจัยด้านความร่วมมือ(X4) ปัจจัยด้านกลุ่มเป้าหมาย(X5) สามารถร่วมกันพยากรณ์การนำนโยบายที่ดินแห่งชาติไปปฏิบัติ ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม จังหวัดอุทัยธานี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมี

สมการคะแนนดิบ

$$Y = 2.440 - 0.132X_1 + 0.165X_5 + 0.208X_4 + 0.219X_2$$

สมการในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$Y^{\wedge} = -0.165X_1 + 0.202X_5 + 0.238X_4 + 0.252X_2$$

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การนำนโยบายที่ดินแห่งชาติไปปฏิบัติ ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมจ.อุทัยธานี โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.24$)

อภิปรายผล

การผลการวิจัยครั้งนี้ที่ปัจจัยด้านวัตถุประสงค์ของนโยบาย(X1) ปัจจัยด้านสมรรถนะหน่วยงาน(X2) ปัจจัยด้านความร่วมมือ(X4) ปัจจัยด้านกลุ่มเป้าหมาย(X5) สามารถร่วมกันพยากรณ์การนำนโยบายที่ดินแห่งชาติไปปฏิบัติ ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จังหวัดอุทัยธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นไปตามแนวคิดทฤษฎีของ วรเดช จันทรร (2554) อธิบายว่า ปัจจัยด้านวัตถุประสงค์ของนโยบาย ปัจจัยสมรรถนะหน่วยงานที่ดำเนินนโยบาย ปัจจัยการประสานงาน ปัจจัยกลุ่มเป้าหมาย ล้วนมีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ อิทธิชัย สีดำ (2553) พบว่า ระดับปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติอยู่ในระดับสูง โดยปัจจัยด้านลักษณะนโยบาย มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ นอกจากนั้น ผลการวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับข้อค้นพบจากงานวิจัยของ ราไพพรรณ ศรีทิพงษ์ (2554) ที่พบว่า ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยเสนอว่าในเชิงนโยบายรัฐบาลควรมีนโยบายในการจัดที่ดินให้ประชาชนผู้ด้อยโอกาส โดยการจัดตั้งเป็นธนาคารที่ดินเพื่อให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างเป็นธรรม และสอดคล้องกับความต้องการ และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควรประสาน ร่วมมือกันให้ความช่วยเหลือ ดูแลด้านสาธารณูปโภค สาธารณะสุขแก่ประชาชนซึ่งเป็นผู้ไร้ที่ดินทำกิน ที่ได้รับที่ดินจากการจัดสรรให้

ขณะที่ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆอีก
หลายปัจจัยจากแนวคิดทฤษฎี และ ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อให้ครอบคลุม

บรรณานุกรม

- รำไพพรรณ ศรีทิพย์. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายเพิ่ม
จำนวนร้านยาคุณภาพในส่วนภูมิภาค ปี 2552 ไปปฏิบัติของหัวหน้ากลุ่ม
งานคุ้มครองผู้บริโภค. *วารสารสาธารณสุขและการพัฒนา*, 9(3), 272-286.
- วรเดช จันทรศร. (2554). *ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ*.
กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- อิทธิชัย สีดำ. (2553). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้าง
สันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ: ศึกษากรณีผู้นำนโยบายไป
ปฏิบัติในจังหวัดปัตตานี. *วารสารวิทยบริการ*, 21(1), 86-109.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of Psychology Testing*. (5th ed.). New
York: Harper Collins Publishers Inc.